

PEILING MOERDIJKPANEL

Hoe denken de inwoners van Moerdijk over de huisvesting van vluchtelingen met een verblijfsvergunning in de gemeente Moerdijk?

Maart 2016

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020-3330670

Rapportnummer

2016 / 34

Datum

Maart 2016

Opdrachtgever

Gemeente Moerdijk

Auteurs:

Tijmen Siermann
Nora Löb, MSc

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INLEIDING

Aanleiding en doel onderzoek

In dit rapport worden de resultaten van de peiling met het burgerpanel over de huisvesting van vluchtelingen met een verblijfsvergunning in de gemeente Moerdijk besproken. De peiling is uitgevoerd door I&O Research in opdracht van de gemeente Moerdijk.

De gemeente Moerdijk zet in op de realisatie van tenminste de wettelijke taakstelling voor 2016 de huisvesting van vergunninghouders (mensen met een verblijfsvergunning die in aanmerking komen voor reguliere woonruimte). De huisvesting van deze vergunninghouders is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Na een tijdelijk verblijf in de reguliere opvang (AZC) bij het COA verhuist men naar woonruimte in een gemeente.

Voor de gemeente Moerdijk komt dit neer op het huisvesten van ongeveer 140 vergunninghouders in 2016. In 2015 waren dit 70 vergunninghouders. Bij het zoeken naar huisvesting hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten:

- spreiding over de kernen;
- géén extra druk op de huurmarkt voor de reguliere woningzoekenden;
- duurzame oplossing (we streven naar permanente huisvesting);
- oog voor de opvangcapaciteit van onze kernen.

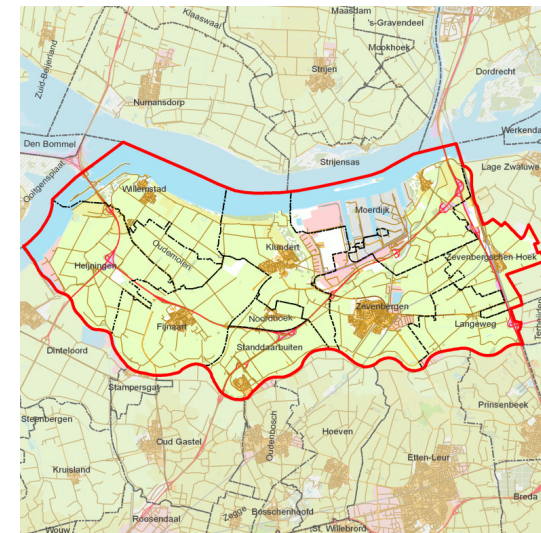
Daarnaast onderzoekt de gemeente de mogelijkheid of er naast de wettelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders aan extra inspanningen in de huisvesting voor vergunninghouders kan worden gedaan. Bijvoorbeeld in noodopvang, het bouwen van nieuwe (nood)woningen of opvang in aangepaste gebouwen, dit alles op kleine schaal. De gemeente kiest nadrukkelijk niet voor de komst van een asielzoekerscentrum (AZC) en ook niet voor crisisopvang van vluchtelingen (opvang voor maximaal 72 uur in bijvoorbeeld een sporthal).

Respons

Tijdens dit onderzoek is er uitgebreid gecommuniceerd over de wijze waarop men deel kon nemen. Om te voorkomen dat de resultaten beïnvloed worden was het noodzakelijk dat men zich aanmeldde voor het burgerpanel. Gedurende het onderzoek is er een aantal uitnodigingen verstuurd naar nieuwe aanmelders. Verder is er een controle uitgevoerd op IP-adres, invultijd en invulpatronen om eventuele fraude tegen te gaan.

Voor dit onderzoek zijn 1.454 panelleden uitgenodigd, 797 leden hebben aan het onderzoek deelgenomen. Dit is een respons van 55 procent, voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. De vragen zijn aan alle 797 panelleden voorgelegd. Eenmaal is er een kleinere groep de vraag heeft beantwoord (figuur 6). Hierbij is de omvang van deze groep zichtbaar bij de grafiek. Om onder- en oververtegenwoordiging op basis van leeftijd en geslacht te corrigeren zijn de uitkomsten van deze kenmerken gewogen.

Op kernniveau kunnen er betrouwbare uitspraken worden gedaan over Zevenbergen (n=312), Klundert (n=112) en Fijnaart (n=105). De resultaten van de kern Willemstad (n=60) moeten indicatief worden benaderd. Andere kernen hebben een respons onder de 50. Deze zijn samengenomen en in het rapport wordt soms melding gemaakt van verschillen tussen deze kleinere kernen en de overige, bovenstaande kernen.

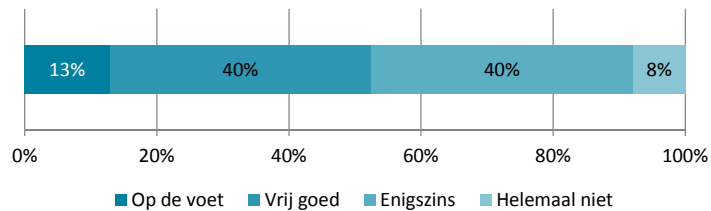
BETROKKENHEID THEMA

Inwoners Moerdijk volgen nieuws rond opvang vluchtelingen

Vrijwel alle inwoners volgen het nieuws over de opvang van vluchtelingen in de gemeente Moerdijk, waarvan meer dan de helft zelfs vrij goed of op de voet. Acht procent volgt het helemaal niet.

Figuur 1

In hoeverre volgt u het nieuws over de opvang van vluchtelingen in de gemeente Moerdijk?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- ✓ Oudere inwoners volgen vaker het nieuws over dit thema dan jongere panelleden.
- ✓ Mannen volgen het nieuws meer op de voet dan vrouwen.
- ✓ In Zevenbergen (60%) en Klundert (57%) wordt het nieuws rond de opvang van vluchtelingen vaker tenminste 'vrij goed' gevolgd dan in de andere kernen, waar ongeveer de helft het nieuws in die mate volgt.

GEMEENTELIJKE TAAKSTELLING

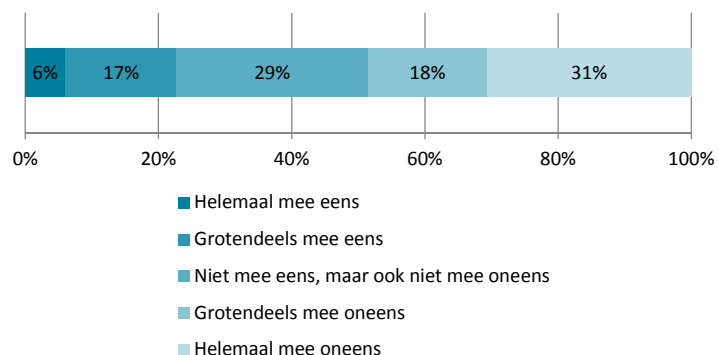
Helpt inwoners vindt wettelijke taakstelling voldoende

De huisvesting van deze vergunninghouders is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Na een tijdelijk verblijf in de reguliere opvang (AZC) bij het COA verhuist men naar woonruimte in een gemeente. Voor de gemeente Moerdijk komt dit neer op het huisvesten van ongeveer 140 vergunninghouders in 2016. De gemeente heeft daarnaast de wens om vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid bij te dragen aan de oplossing voor de vluchtelingenproblematiek. De gemeente zoekt naar mogelijkheden om versneld vergunninghouders te kunnen plaatsen in de gemeente Moerdijk. Dat kan bijvoorbeeld door extra (tijdelijke) woningen te bouwen of door bestaande locaties tijdelijk in te richten voor kleinschalige noodopvang. Het gaat dan om tijdelijke opvang voor circa 50 tot 150 personen met een verblijfsvergunning al dan niet verspreid over de verschillende kernen en rekening houdend met de opvangcapaciteit van de kernen. Het doel van deze versnelde plaatsing van vergunninghouders is om de nu overvolle AZC's te ontlasten.

De helft van de inwoners van de gemeente Moerdijk vindt dat de gemeente niet meer zou moeten doen dan de wettelijke taakstelling om vergunninghouders op te vangen. Een klein kwart is van mening dat de gemeente meer kan doen dan alleen de taakstelling.

Figuur 2

De gemeente Moerdijk zou meer moeten doen dan de wettelijke taakstelling op vergunninghouders op te vangen.

Enkele opmerkingen van respondenten:

- "Aangezien het vluchtelingenprobleem enorm is en de gemeente geen beschikbare ruimtes heeft voor crisisopvang, zou de gemeente wat meer statushouders op kunnen nemen, zodat in de AZC weer ruimte beschikbaar komt voor nieuwe vluchtelingen."
- "Ik ben voorstander van een ruimhartiger en humaan aanbod aan deze oorlogsvluchtelingen. We zijn een rijk land, en een rijke gemeente met veel ruimte dus dat kunnen we best aan."
- "Als alle gemeentes voldoende aan hun wettelijke verplichting moet er voldoende capaciteit zijn en is de spreiding zo optimaal mogelijk. Als de gemeente meer doet, werkt dat waarschijnlijk niet integratie bevorderend, doordat er te veel geklonterd zal worden."
- "Als we ervan uitgaan dat de centrale overheid een 'eerlijke' verdeling heeft toegepast betekent meer mensen opvangen het ontlasten van andere gemeenten. Als we dat doen wordt in de toekomst de wettelijke verdeling misschien wel aangepast zodat de gemeente Moerdijk altijd een onevenredig aantal vluchtelingen moet opvangen, zelfs als daar geen capaciteit voor is."

Keuze om geen AZC te plaatsen wordt gesteund

De gemeente Moerdijk heeft ervoor gekozen voor het niet plaatsen van een asielzoekerscentrum (AZC) of het bieden van een crisisopvang. De meerderheid van de inwoners van Moerdijk (86 procent) vindt deze keuze acceptabel. Eén op de zeven vindt deze keuze niet acceptabel.

86%

Enkele opmerkingen van respondenten:

- "Ik vind het niet acceptabel om op voorhand te zeggen dat de gemeente dit niet wil. Er moet altijd ruimte zijn om noodopvang te overwegen."
- "Ik vind dit heel moeilijk. Zeggen dat het niet moet betekent dat andere gemeenten het moeten doen. Maar ik weet dat het op veel weerstand zal stuiten."

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- Jongeren zijn vaker van mening dat aan de wettelijke taakstelling moet worden vastgehouden, waar ouderen vaker hiervan af willen wijken en meer vergunninghouders willen opnemen.
- In Klundert (28%) en Fijnaart (29%) is meer draagvlak voor een uitbreiding van de opvang ten opzichte van de taakstelling dan in de andere kernen (ca. 20%).

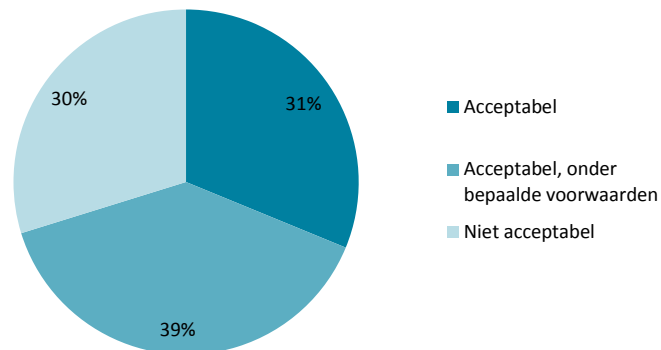
GEMEENTELIJKE TAAKSTELLING

Onder voorwaarden sprake van draagvlak voor noodopvang

Er is binnen de gemeente Moerdijk draagvlak voor tijdelijke, locaties voor kleinschalige noodopvang. Deze tijdelijke opvang is voor ca. 50 tot 150 personen met een verblijfsvergunning al dan niet verspreid over de verschillende kernen en rekening houdend met de opvangcapaciteiten. Zeventig procent vindt de komst van dergelijke opvang acceptabel, waarbij het grootste deel van deze groep bepaalde voorwaarden stelt aan deze tijdelijke locatie. Dertig procent van de inwoners vindt de komst van kleinschalige noodopvang sowieso onacceptabel.

Figuur 3

Vindt u het acceptabel dat er in de gemeente Moerdijk tijdelijke, locaties voor kleinschalige noodopvang komen?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- ✓ Vrouwen zien de komst van een noodopvang vaker als acceptabel dan mannen.
- ✓ Met name 65-plussers zien de komst van een noodopvang als acceptabel en stellen hier ook vaak geen specifieke voorwaarden aan.
- ✓ In Fijnaart is de groep die de komst van noodopvang onacceptabel vindt relatief groot (35 procent).

Onder welke voorwaarden vindt men noodopvang acceptabel?

- "Zolang het ook echt kleinschalig blijft. Hier bijv. leegstaande panden voor gebruikt worden. Geen kosten voor tijdelijk te bouwen panden. Leegstand genoeg."
- "Overheid moet strenge eisen stellen en handhaven inzake integratie factoren in de Nederlandse samenleving."
- "Het aantal goed verdelen over de kernen, dan is acceptatie veel vanzelfsprekender. En iedere kern draagt op die manier zijn steentje bij, naar draagkracht."
- "Goede verspreiding van gezinnen, partners en niet alleen maar alleenstaande mannen."
- "Geen overlast, tijdelijk, kleinschalig in samenspraak met inwoners."
- "Verspreiding van de mensen over de kernen."
- "Laten ze maar leegstaande bedrijfsgebouwen omturnen voor de opvang van deze mensen. De nodige voorzieningen en niet te luxe. De reguliere woningen kunnen gewoon voor de mensen die jaren ingeschreven staan blijven."
- "Kleinschalig en verdeeld over de kernen."
- "Het plaatsen van gezinnen. En niet alleen maar (jonge) mannen!"
- "Duidelijke afspraken maken waaraan een ieder zich aan moet houden." Geen geschipper, bij overtredingen geen pardon en vertrekken (naar elders)."
- "Overleg en akkoord met bewoners."
- "Niet op een grote hoop, maar verdelen als het mogelijk is."
- "Menswaardige onderkomens."
- "Wanneer er ook voldoende huizen beschikbaar worden gesteld voor mensen die al jaren op de wachtlijst staan om een huis te huren/krijgen."
- "Wanneer "tijdelijk" ook daadwerkelijk tijdelijk is."
- "Opvang in Zevenbergen, niet in de kleine kernen."
- "Ik vind niet dat mensen zomaar een plek toegewezen kunnen krijgen en daarvoor niets hoeven te doen, daar waarschijnlijk ook 24/7 zitten omdat ze niet werken, daarvan komen problemen. Wat voor voorwaarden precies is moeilijk te zeggen, maar iets met werken en waardering."

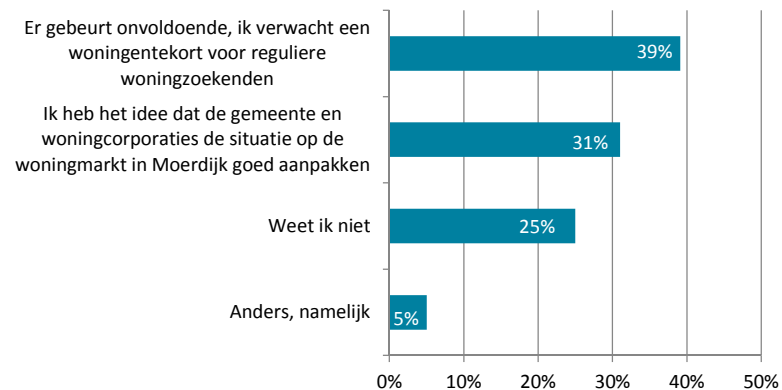
EFFECTEN OP WONINGMARKT

Zorgen over effecten opvang vergunninghouders op woningmarkt

De komst van de vergunninghouders heeft effect op de woningmarkt. Drie op de tien inwoners denkt dat de gemeente en de woningcorporaties de situatie goed aanpakken en voorziet geen problemen. Een iets grotere groep verwacht een tekort voor regulier woningzoekenden, doordat er te weinig wordt ingespeeld op de nieuwe situatie. Een kwart van de inwoners heeft geen mening over deze uitspraken.

Figuur 4

Welke uitspraak sluit het best aan bij uw beeld van de situaties op de woningmarkt?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- Vrouwen zijn doorgaans positiever over het handelen van de woningcorporaties en de gemeente dan mannen.
- Jongeren zien minder problemen voor woningzoekenden dan ouderen. Met name 50 tot 64-jarigen voorzien problemen.
- In Klundert is men relatief positief over het handelen van de woningcorporaties en gemeente.

Enkele opmerkingen van respondenten:

- "Als we aan de wettelijke verplichtingen voldoen, blijft er ook ruimte over om voor de huidige wachtlijsten woningzoekenden te verminderen."
- "Belangrijk dat er betaalbare huizen komen voor jongen mensen. Dus iedereen op zijn beurt en geen voorrang statushouders."
- "Laten we eerst eens goed zorgen voor onze eigen jeugd. Zorg eens, dat die vlot een betaalbare woning kunnen krijgen."
- "Als we aan de wettelijke verplichtingen voldoen, blijft er ook ruimte over om voor de huidige wachtlijsten woningzoekenden te verminderen."
- "Zorg eerst maar eens voor goede huisvesting van "onze" jeugdigen die een woning zoeken."
- "Plaatsing is slechts mogelijk met een voorraad leegstaande woningen. Omdat het voor een verhuurder onmogelijk is zoveel woningen leeg te laten staan, moet meer worden gedacht aan temporisering van plaatsing van vergunninghouders."
- "Het verspreiden van vluchtelingen door de gemeente in sociale huurwoningen lijkt me geen goed plan. Ik hoor regelmatig uit de omgeving over jonge mensen/starters die al meerdere jaren op de wachtlijst staan voor een woning."
- "In de gemeente Moerdijk is er weinig ruimte voor extra asielzoekers. Ook zult u moeten onderzoeken of er genoeg huurwoningen in onze gemeente zijn voor eigen inwoners. Wij kunnen en mogen niet blijven pampieren."
- "Er zijn genoeg leegstaande gebouwen in de gemeente Moerdijk waar vergunninghouders in ondergebracht zouden kunnen worden."
- "Er is al een tekort aan sociale huurwoningen, de wachtlijst wordt hierdoor alleen maar langer."
- "Ik heb geen zicht op de aantallen maar ik heb niet het idee dat er veel sociale huurwoningen worden gebouwd. Daarin voorzie ik wel problemen."
- "Geef leegstaande gebouwen een andere functie, dit stimuleert tevens de economie."
- "De gemeente laat de verkeerde woningen bouwen. De corporatie doet het goed binnen de gegeven kaders."
- "Naar mijn idee wordt de situatie, door de gemeente en wooncorporaties, op de woningmarkt best goed aangepakt. Maar de situatie verandert iedere keer door b.v. meer vluchtelingen. Dus naar mijn idee zal de aanpak i.v.m. de situatie voor woningzoekenden, steeds aangepast kunnen worden."

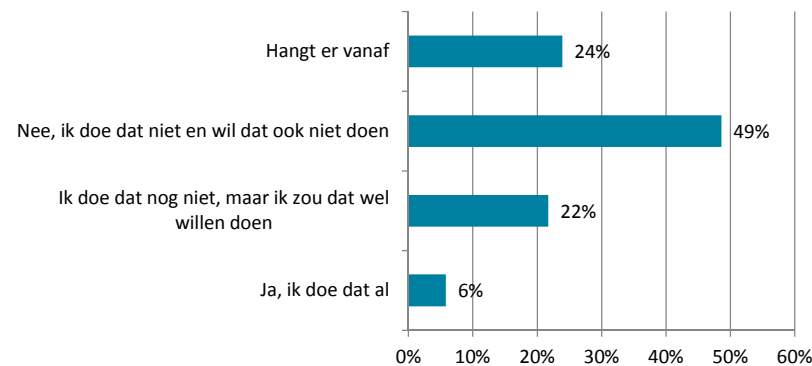
EIGEN ROL INWONERS

Helft inwoners eventueel bereid iets voor asielzoekers te doen

Aan de inwoners van Moerdijk is gevraagd of ze zelf iets voor asielzoekers en/ of vergunninghouders willen doen. De helft van de inwoners heeft geen interesse in een actieve rol. Zes procent is al actief en nog eens ruim een vijfde ziet in de toekomst een dergelijke rol voor zich weggelegd. Voor een klein kwart is dit ook mogelijk, maar hangt dit af van bepaalde voorwaarden. Het gaat dan met name om de aard van de taken of de persoonlijke situatie.

Figuur 5

Zou u zelf iets voor asielzoekers en/of vergunninghouders willen doen?

Waar hangt eventuele ondersteuning voor asielzoekers vanaf?

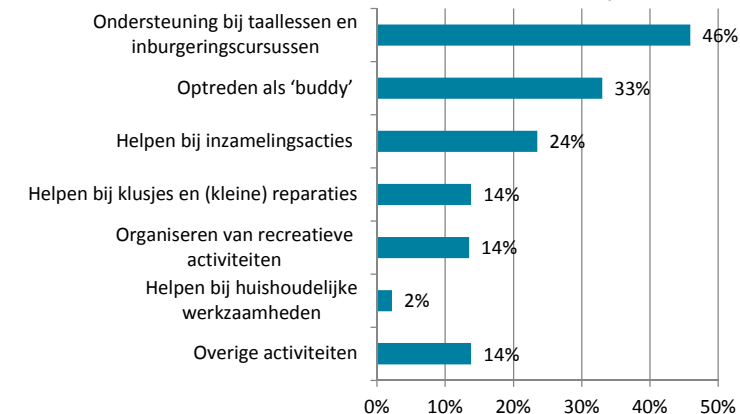
- "Of ik er tijd voor heb. Heb het al erg druk met studie, stage, werk en andere zaken."
- "Hangt af van wat er wordt gevraagd. Er is veel cultuurverschil en ik ben lang niet op de hoogte van hun gewoonten en gebruiken en wil ze dan ook niet gelijk voor het hoofd stoten."
- "Tijd, naast mijn werk ben ik ook mantelzorger en dus hangt het af van hoeveel tijd het kost, hoe vaak het is, wat het is."
- "Op dit moment hebben wij het heel druk met zorgtaken voor familieleden. Ook doen wij al veel aan vrijwilligerswerk. Zodra er iets meer ruimte komt, kunnen wij overwegen ons in te zetten voor extra hulp."
- "Ben zelf niet mobiel, dus weet niet wat ik kan doen."

Inwoners zien met name rol in ondersteuning taalles en inburgering

Aan inwoners uit Moerdijk die al iets voor asielzoekers en/ of vergunninghouders doen, in de toekomst iets willen doen of aangegeven hebben dat het ervan af hangt is gevraagd wat ze doen of willen doen. Bijna de helft van deze 367 inwoners geeft aan ondersteuning te geven of te willen geven bij taallessen en inburgeringscursussen. Een derde zou ook wel als buddy op willen treden of treedt al als buddy op. Een kwart van de inwoners helpt of wil helpen met inzamelacties. Onder overige acties zijn onder meer vervoer naar het ziekenhuis of EHBO.

Figuur 6

Wat doet u of wat zou u willen doen voor asielzoekers? (n= 367)

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- ✓ Vrouwen doen momenteel al meer activiteiten om asielzoekers te ondersteunen. Daarnaast is ook de potentie onder vrouwen groter: een kwart ziet in de toekomst een rol voor zich weggelegd. Bij mannen is dit 20 procent.
- ✓ Met name 65-plussers zien eventueel een rol voor zichzelf weggelegd, hoewel het bij veel van hen afhangt van de persoonlijke situatie. Zij zien vooral een rol voor zichzelf als morele ondersteuning of bij het uitvoeren van klusjes.

EIGEN ROL INWONERS

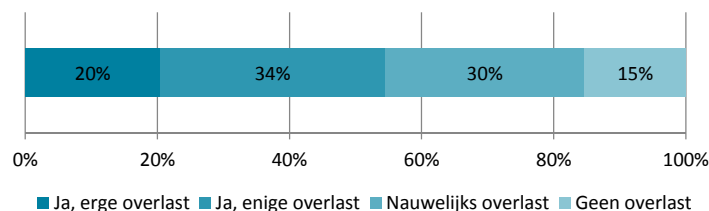
Eén op vijf inwoners verwacht erge overlast door noodopvang

Aan de inwoners is gevraagd of ze overlast verwachten als er een kleinschalige noodopvang in de eigen woonomgeving zou komen.

Bijna twee op de tien inwoners verwachten erge overlast te ervaren. Een derde geeft aan dat ze enige overlast verwachten. Ruim één op de tien verwacht er geen overlast van te ondervinden.

Figuur 7

Verwacht u overlast van kleinschalige noodopvang, als dat in uw woonomgeving zou worden gevestigd?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- Er is geen verschil tussen mannen vrouwen in verwachte overlast.
- Jongeren (62%) zien meer gevaar voor (enige) potentiële overlast dan ouderen. De verwachte overlast neemt af met een toenemende leeftijd. Minder dan de helft van de 65-plussers (46%) verwacht (enige) overlast.
- In Zevenbergen (56%) en Willemstad (54%) verwacht men vaker (enige) overlast dan in Fijnaart (48%) en Klundert (45%). Opvallend is dat men vooral in de kleinere kernen overlast verwacht (61%).

Verwachte overlast

- "Alle denkbare problemen die samenhangen met de cultuurverschillen, verveling en daadwerkelijke vluchtachtergronden. Het gaat niet om een tijdelijk safehouse (de oorsprong van vluchten voor geweld) maar de drang om er sociaal-economisch structureel op vooruit te gaan."
- "Botsingen door culturele en religieuze verschillen. Niet dat er in deze gemeente veel racistische mensen wonen, maar ik merk dat er gemakkelijk botsingen kunnen ontstaan door culturele verschillen."
- "Mannen die geen respect hebben voor onze samenleving en onze vrouwen."
- "Dat ze overal op straat hangen (wordt van onze jeugd ook niet geaccepteerd en worden overal weggestuurd). Ook zullen er meer inbraken zijn en over het algemeen meer vechten. Maar ik maak me vooral zorgen om de jonge vrouwen en over de vrouwen in het algemeen."
- "Geluidsoverlast en voor vrouwen een onveilig gevoel als het groepen jonge mannen zijn."
- "Het hangt er vanaf, wie er komt wonen! Gezinnen zullen rustiger zijn, dan een groep jongeren."
- "Ik ben bang voor aanrandingen, scheldpartijen, agressie en onaangename discussies over godsdienst."
- "Rondzwervende alleenstaanden die geen eigen bezigheid hebben."
- "Onveilige gevoelens en sferen, onrustigheid onder de bewoners in deze buurt, misschien vrouwen die worden lastig gevallen."
- "Als er overlast komt. Verwacht ik eerder overlast van tegenstanders van de opvang. Dan van vluchtelingen zelf."
- "Cultuur verschillen kunnen problemen opleveren. Het zal alleen maar uitbreiden en de woningen verpauperen."
- "Samenscholing en groepsgedrag of intimidatie."
- "Andere culturen dus ook andere gewoonten."
- "Geweld in die opvang. Verlies van politiecapaciteit i.v.m. opvang."
- "Dat ze gaan zwerven in de wijk en zich niet houden aan de gestelde maatschappelijke normen en waarden."
- "Ik verwacht vooral overlast van extreem rechtse inwoners of van extremisten van buitenaf. Als je mensen goed opvangt en goed voorlicht op kleine schaal verwacht ik geen extra overlast."

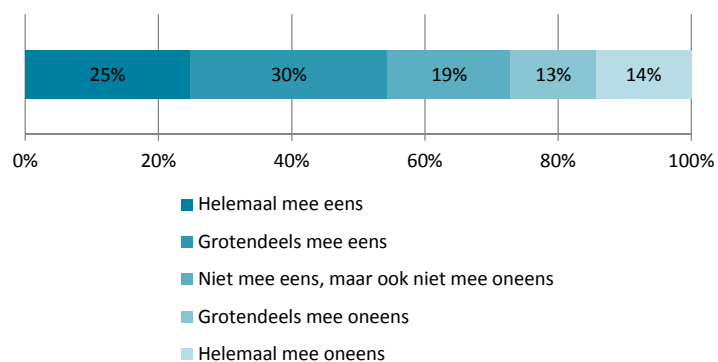
SLOTSTELLINGEN

Helpt inwoners zien opvang asielzoekers als morele plicht

De helft van de inwoners van de gemeente Moerdijk is het (grotendeels) mee eens dat het onze plicht is om asielzoekers fatsoenlijk op te vangen in Nederland. Ruim een kwart is het hiermee oneens.

Figuur 8

Het is onze morele plicht om asielzoekers fatsoenlijk op te vangen in Nederland.

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

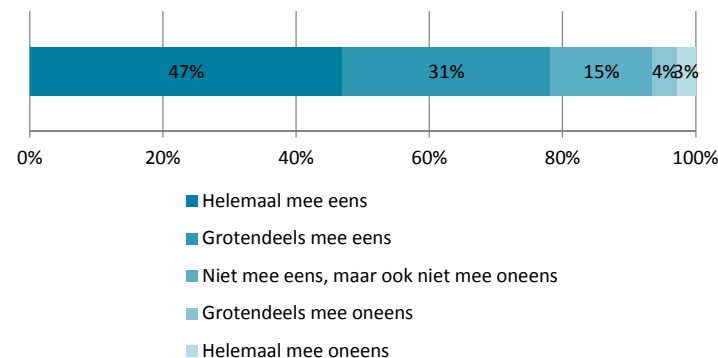
- Er zijn geen significante verschillen tussen man en vrouw, en tussen de leeftijdsgroepen.
- In Klundert (63%) en Fijnaart (62%) ziet men de opvang van asielzoekers het meest als een morele plicht. Met name in de kleinere kernen wordt deze mening minder gedeeld (42%).

Inwoners voelen zich vrij mening te geven over vluchtelingenopvang

Inwoners van Moerdijk ervaren nauwelijks een drempel om in het openbaar hun mening te geven over het vraagstuk rond de noodopvang van vluchtelingen. Ruim driekwart geeft aan hun mening te kunnen geven. Zeven procent heeft hier moeite mee.

Figuur 9

Ik durf mijn mening in het openbaar te geven over de vraag of ik voor of tegen noodopvang in onze gemeente ben.

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:

- Jongeren vinden het een fractie lastiger het thema noodopvang voor vluchtelingen openbaar aan te snijden dan ouderen.
- Met name in Willemstad ervaart men een drempel om de discussie rondom noodopvang openlijk te voeren. Twaalf procent geeft zijn/haar mening liever niet in het openbaar. In de andere kernen is dit zes à zeven procent.